



ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΚΑΣΙΑΝΗ

Ἡ Μαξάνδρα Παπαδοπούλου τῆς ὁποίας καὶ ἄλλοτε ἐδημοσιεύσαμεν διήγημα ἔπηξε ἀπὸ τῆς καλῆς ἑλληνίδος διηγηματογράφου. Ἐξῆς στὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀπεθάνε, δυστυχῶς, πρὶν νὰ καταλείψει ἀξιόλογον ἔργον καὶ πολλὰ ἀνεκδοτά, τὰ ὁποῖα διὰ δημοσίευσήν προσέχωμεν τὸ «Μπούκετο».

Τὸ ὄνομα ὁ θόρυβος δὲν φθάνει ἐκεῖ καὶ δὲν ταράσσει τὸ ἡσυχαστήριον τῆς μοναχῆς Κασσιανῆς.

Ἄβανι ἄγγο στέλλουν τὰ ἄνθη καὶ ψαλμοὺς μυστικῶς τ' ἄηδονα. Ἡ μοναχὴ γράφει, γράφει. Τὰ μάτια τῆς τὰ γαλανὰ φωτίζει ἄλλου ἤλιου ἀκτίνα· δὲν εἶναι μίσους ἀστραπή, δὲν εἶναι ἀγάπης συνειδημένη λάμψη. Εἶναι ἡ ἀκτίνα ἡ ἅγια καρδιάς πού δὲν ἐτάραξαν τὰ πάθη αὐτοῦ τοῦ κόσμου.

Εἶν' ἡ καρδιά τῆς ἐκκλησία, πὺρ μέσα ὁ Θεὸς λατρεύεται. Τὶ εὐμορφία... τὰ χρόνια τῆς σεβάσθιαν καὶ ἐμνε, ἡ ὄμορφη Κωνσταντινουπολίτισσα, πὺρ γὰρ δύο λόγια θαρροῦσα τοῦ Βυζαντίου τὸ στεφάνι ἔχασε καὶ φέρεσε τὸ μαῦρο φέρεμα τῆς μοναχῆς, ἀντὶ πορφύρας χρυσοκεντημένης.

Θυμᾶται τὴν ἀξέχαστη στιγμή πού ὁ Θεόφιλος, τὰ μάτια του ἐζάρφωσε σ' αὐτὴ μὲ θαυμασμό.

Οἱ εὐμορφε τοῦ Βυζαντίου μαζευμένεσ ἦτανε ἐκεῖ καὶ φράζαν μὲ καρδιωτικὸν σὲ πᾶσι θὰ δώσῃ «τὸ μῆλο τῆς ἀγάπης» ὁ Θεόφιλος.

Λιστάζει... εἶναι ὅλες τόσο εὐμορφε, καὶ δυνατὰ αὐτὰ τὰ λόγια λέγει, ἐνῶ τὸ χέρι του τὸ μῆλο στὴν Κασσιανὴ ἄπλωσε γιὰ νὰ δώσῃ.

— Ἀπὸ τῆ γυναῖκα γενιοῦνται ὅλα τὰ κακά.

Κοκκίνισε ἡ Θεοδώρα ἡ μελαχρινὴ καὶ ἐχαμήλωσε τὰ μαῦρα μάτια τῆς, μὴ ἡ Κασσιανὴ ἡ εὐμορφὴ σοφὴ, ἤθελε σεβασμὸ ἀκόμη κ' ἀπὸ βασιλεῖς καὶ ἀνοῖξε τὰ κορᾶλλα ἁγία καὶ εἶπε αὐτὰ τὰ λόγια, πού τὴν ἐστεῖλον στὸ μοναστήριον: — Ναι, μεγαλειότατε, μὰ καὶ ὅλα τὰ καλά.

Προσβλήθηκε ἡ φιλοτιμία του· τὸ χέρι μὲ θυμὸ ἐτάραξε καὶ ἔριξε τὸ μῆλο τῆς ἀγάπης στὴν ἀγκαλιά τῆς Θεοδώρας.

Ἄχ, πόσες φορὲς ἀπ' τὸ Θεό, στὰ γόνατα πεσιμένη ἡ Κασσιανὴ, συχώρεση δὲν γόρεψε γιὰ τὸ φρικτὸ τῆς κρίμα πού δὲν μπόρεσε αὐτὴν τὴν φοβερὴ στιγμή νὰ λησμονήσῃ.

Ὅταν οἱ λογιμοὶ τῆς ἀπ' τὸν οὐρανὸ κατέβαιναν στὴ γῆ σ' αὐτὴν τὴν ἐπίσημη στιγμή σταματοῦσαν καὶ στὴν ἀρχὴ ἐμίσησε τὴ Θεοδώρα. Ἡ γυναῖκα τὴν γυναῖκα ζήλεψε· μὰ ὕστερα ἡ θρησκεία τῆς ἀγάπης μὲ τὶς ἀκτίνες τῆς, ἀνάλυσε τὸ μίσος, τὸ παγωμένο καὶ ἡ Κασσιανὴ μὲ πῶς πολλὴ ἀγάπη στὸ Θεό ἀπεριώθησε.

Ὁ αὐτοκράτωρ εἰς τὸ νησί τὸ μωρομένο γιὰ κυνήγι πῆγε καὶ πίσω ἀπὸ δάσος πικρὸ εἶδε τὸ εὐμορφὸ μοναστήριον, πού τὴν παιδὲ εὐμορφὴ βυζαντινὴ ἐσπέλαξε.

Τὸν εἶδε καὶ καρφώθηκε στὸν τόπο τῆς ὁ πάπυρος πού προσευχῆ γιὰ τὸ Θεό τῆς ἔγραψε, μισοτελειωμένους ἔμεινε ἡ μοναχὴ, γιὰ μὴ στιγμή, πῶς εἶναι γυναῖκα θυμηθῆκε καὶ ἦρε δύναν· νὰ φύγῃ, νὰ κρυφθῇ.

Λένε οἱ γλώσσες οἱ κακῆς: ὅτι δὲν ἤθελε ἡ Κασσιανὴ νὰ ἰδῇ ὁ Θεόφιλος (πὺρ νέα δροσερὴ τῆ θαύματος) ἀσιμμένους τριχῆς στὰ χροῦσ τῆς τὰ μαλλιά καὶ μὴ οὐτιδαβαθεῖα στὸ μαρμαρένιο μέτωπό τῆς.

Ὁ αὐτοκράτωρ, πού ἀγαποῦσε τὰ κάλλη τὰ πνευματικά, ἐδιάβασε μὲ θαυμασμὸ τὴν προσευχὴ καρδιάς, ὅπου ὑπόφερε ἀπὸ κρυφὴ πληγὴ καὶ μὲ συγκίνηση κ' αὐτὸς στὸν ἀτελείωτο ψαλμὸ, δύο τρία λόγια ἔγραψε καὶ ἔφυγε ἡ ἡσυχία ἡ νευρικὴ ἡ μυρωδιὰ τοῦ λιβανίου τὸν ἐπνιγαν.

Ὅταν ἐγύρισε ἡ μοναχὴ, λένε πῶς ἔσκυψε καὶ φίλησε τὰ λόγια πού ἔγραψε τὸ χέρι τὸ βασιλικὸ καὶ γιὰ τὸ φίλημα αὐτὸ, πού ἡ ἀθώα τῆς ψυχῆ τὸ ἦρε ἔνοχο, καινούργιες προσευχῆς ἔκανε.

Χρόνια ἔπερασαν πολλά· τώρα στὴν προσευχὴ τῆς, τὸ Θεὸ παρακαλεῖ, νὰ συχώρεσῃ τὸν Θεόφιλο πού τὴ λατρεία τῶν εἰκότων ἐπολέμησε καὶ νὰ τὸν ἀναπαύσῃ σὲ τόπον δροσερὸν.

Ἐφθάσε τὸ ἔτος 865.

Μιὰ μέρα, μιὰ γυναῖκα μὲ κάτασπρα μαλλιά, στὸ ἐρημητήριό τῆς ἦλθε καὶ γόρεψε καταφύγιον.

Χλωμὴ, ἀπελπισμένη, εἰς τὴν ἡσυχία καὶ τὴ σιωπὴ τὰ δάκρυα

τῆς ἄφησε ἐλεύθερα νὰ τρέχουν.

Ἀγνώριστη ἡ Κασσιανὴ δὲν θυμᾶται νὰ εἶδε ἄλλοτε αὐτὸ τὸ μωρομένο πρόσωπο, μὰ ἡ καρδιά τῆς πολεῖ γιὰ κάθε ξένη συμφορὰ καὶ τὴν ἀγνώριστη παρηγορεῖ μὲ λόγια ἅγια καὶ τὴν περιποιεῖται ὅπως ἠμπορεῖ.

— Μὴν κλαῖς, καλὴ μου, γιὰ τοῦ κόσμου αὐτοῦ τοῦ ψεύτικου τὶς λύπες καὶ τὰ βάσανα, τὸ νοῦ σου ἀπ' τῆ γῆ ἐσχαλίωσε καὶ ἄφηλά ἀπ' τὸ Θεό σου γόρεψε παρηγοριὰ.

«Μαζάριοι οἱ πενθοῦντεσ», δὲν εἶπανε τὰ χεῖρα τοῦ Θεοῦ; Μαζάριοι ὅσοι κατόρθωσαν τὴν εὐτυχία ἐδῶ κάτω νὰ μὴ κλείρουν καὶ Θεὸ ἐπίγειο (πράγμα ἢ πρόσωπο) νὰ μὴ λατρεύουν.

Κλαίει ἡ ἀγνώριστη καὶ λέει μὲ λυγμούς:

— Ἄχ, ἀδελφὴ μου, μὰν ἐσὺ δὲν ἔγινες· τὸ γάλα σου παιδί δὲ βύραζε καὶ τὸ παιδί ἐκεῖνο πού βγήκε ἀπ' τὰ σπλάγγα σου, δὲν ἔγινε θηρίο νὰ θέλῃ τὸ αἷμα σου νὰ πῆ. Ἐγὼ εἶμαι ἡ Θεοδώρα τοῦ Βυζαντίου ἡ αυτοκρατορίσσα, πού τὶς εἰκόνας πάλι στήλωσα καὶ μ' εὐλογοῦνε ὅλοι. Κανεῖς δὲν ἐβασανίσθηκε ἐδῶ κάτω ὅσο ἐγὼ. Καλὸς, μεγάλος βασιλεὺς ὁ Θεόφιλος, μὰ ἐγὼ ξέρω τί ὑπόφερα στὰ χεῖρα του καὶ τώρα ὁ κερανόσος πού ἐφροβόμουνα ἔπεσε φροβερός εἰς τὴν καρδιά μου. Γιὰ τιμωρία ὁ Θεός μου τὸ παιδί τοῦ εἰζονομάχου αυτοκράτορα, φίδι, θηρίο ἀνήμερο ἔφαγε, καὶ ἄρχισε ἀπ' τῆ μητέρα του στὸ μοναστήρι νὰ μὲ κλείσουν πρὸσταζε. Δὲν κλαίω γιὰ τὸν θάνατο καὶ γιὰ τὴν πορφύρα τὴν βασιλική, πού τόσα φαρμῖα μὲ ποτίσανε, κλαίω γιὰ τὸ παιδί μου. Μοναχὴ, πού δὲν ζούρες μὴνας καρδιά τὶ θὰ πῆ, νὰ μὲ καταλάβῃς δὲν μπορεῖς.

Καὶ ἡ ἀπελπισμένη μᾶνα διηγῆθηκε βάσανα καὶ πίκρες, πού οὔτε ἐφαντάστηκε ἡ μνηστὴ τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία ἔζησε τόσο ἡσυχὰ στὸ ὄρατο νησάκι τῆς Προποντίδας, ἀγαπαινοῦσα ἀέρα μωρομένη καὶ περιμένοντας ὡς ἀμοιβὴ τῆς ἡσυχῆς καὶ ἀπονης αὐτῆς ζωῆς, τὸ στεφάνι τῆς μακαριότητος.

Ὅταν ἔφθασε στὸν σποτομὸ τοῦ γενναίου στρατηγοῦ Θεοκτίστου καὶ στὴν ἰδιὰ τῆς ἔσορια, ἡ δυστυχισμένη ἐλπιόθυμισε.

Ἡ Κασσιανὴ γύρισε τὰ μάτια τῆς στὸν οὐρανὸ καὶ εὐχαρίστησε τὸν Θεό, πού δὲν τὴν ἔφαγε αυτοκρατορίσσα.

Αὐτὰ τὰ βάσανα ἔκρυψε ἡ πορφύρα ἐκεῖνη, μὲ τοὺς χρυσοκεντημένους σταυρούς;

Ὅταν συνῆλθε ἡ Θεοδώρα ἔμαθε πῶς ἡ μοναχὴ ἦτον ἡ Κασσιανὴ.

Ναι, τὴν ἐγνώρισε· ὄραια πάντοτε καὶ δροσερὴ. Αἱ δύο γυναῖκες ἐνηγαλιόθησαν καὶ ἐκλαυσαν καὶ ἡ αυτοκράτειρα τοῦ Βυζαντίου εἶπε μὲ πίκρα:

— Ἐγὼ μόνον παρᾶπονο εἶχες «γιατὶ νὰ μὴ γείνης αυτοκρατορίσσα»· εἶνε πολὺ μικρὸ κ' ἀσημαντὸ ἐμπρὸς στὴ φοβερὴ δυστυχία βασιλίσσας δυστυχισμένης καὶ μητέρας τόσο ἀδικημένης. Ἡ μοῖρα ἔγραψε καὶ γιὰ τὶς δύο μας μ ο ν α σ τ ἡ ρ ι.

Οἱ δρόμοι ἦτανε διαφορετικοί, ὁ ἰδιὸς σου ἦτανος, ὁ ἰδιὸς μου δρόμος ἦν ἡλιός, ἀκατάστατος, πού μ' ἔφερε ἀπ' τὰ ἦρη ἐνὸς θρόνου, στὰ βάθη ἐνὸς μοναστηρίου.

— Συχώρεσε ἐκείνους πού σ' ἔβλαψαν, λησμόνησε τὸ κακό πού σ' ἐκαμαν καὶ ἔλα νὰ προσευχῆς γιὰ τὸ παιδί σου. Ἐχάσε τὴ βασιλεία τοῦ κόσμου αὐτοῦ, προστάθῃσε νὰ κερδίσης τὴν βασιλεία τοῦ ἄλλου· ἔχει καὶ τὰ καλὰ του τὸ μοναστήριον.

Ὡς τόσο πάντα τὸ Μῆλο τῆς Ἀγάπης φέρνει δυστυχία.

† Ἀλεξάνδρα Παπαδοπούλου



χωρὶς δάφνης ἡ τριαντάφυλλα, μὰ καὶ χωρὶς ἀγκάθια, καὶ ὁ ἰδιὸς μου δρόμος ἦν ἡλιός, ἀκατάστατος, πού μ' ἔφερε ἀπ' τὰ ἦρη ἐνὸς θρόνου, στὰ βάθη ἐνὸς μοναστηρίου.

— Συχώρεσε ἐκείνους πού σ' ἔβλαψαν, λησμόνησε τὸ κακό πού σ' ἐκαμαν καὶ ἔλα νὰ προσευχῆς γιὰ τὸ παιδί σου. Ἐχάσε τὴ βασιλεία τοῦ κόσμου αὐτοῦ, προστάθῃσε νὰ κερδίσης τὴν βασιλεία τοῦ ἄλλου· ἔχει καὶ τὰ καλὰ του τὸ μοναστήριον.

Ὡς τόσο πάντα τὸ Μῆλο τῆς Ἀγάπης φέρνει δυστυχία.

† Ἀλεξάνδρα Παπαδοπούλου

Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς φύλλου τοῦ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»
Μία σειρά πεζῶν λυρικών, παθητικῶν, τραγουδιῶν
τοῦ γνωστοῦ λογοτέχνη
Χ. ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ